

Posudek diplomové práce Michaely Vaníčkové
Sociální úpadek a problém vědy v dílech *Doba ticha* a *Strom poznání*

Michaela Vaníčková předložila komparativní studii, jejíž základní hodnotou je plná soustředěnost k danému tématu. Interpretuje texty dvou časově vzdálených románů – *Strom poznání* (1911) Pía Barojy a *Doba ticha* (1962) Luise Martína-Santose – v kontextu španělské historické a literárněhistorické situace, v níž vidí jako klíčový „sociální úpadek a problém vědy“, uvedený už v názvu dobře zadané práce.

Práce je díky tomuto jednotnému tematickému hledisku promyšleně rozvržena. Mimořádně zdařilé jsou vstupní kontextové pasáže (kapitola 2), přiměřeně dlouhé, reflektující „problém Španělska“, který formulovala Barojova Generace 98. Autorka na základě odborné literatury spatřuje tento problém v zaostalosti, která zemi udržuje v chudobě a neumožňuje rozvoj vědy a modernizaci. Právě vyzrálá práce s rozsáhlou sekundární literaturou a schopnost konfrontovat různé názory přispívá k dobrým formulacím komplexních problémů.

Důležité jsou v této diplomové práci i kapitoly věnované životu a dílu obou spisovatelů (kapitola 3 a 4): přesahují běžnou informaci, poukazují na podobné momenty v jejich osudech a v jejich způsobu psaní, s vnímavými charakteristikami narativního stylu. Zejména je cenné, že Michaela Vaníčková vnímá propojenost románů s autobiografickými aspekty a se starostmi spisovatelů o stav jejich země (Ortegova „okolnost“). Proto i v konfrontaci různých typů realismu u obou autorů a u jejich předchůdců nechápe literaturu jen jako „zobrazení“.

Při vlastním komentování obou zkoumaných románů (kapitola 5) se autorka rovněž často odvolává na interpretace literárních kritiků – svou vlastní četbu připojuje skromně, ovšem postupem výkladu stále výrazněji. Při komparaci zvolila náročný postup průběžné konfrontace jednotlivých aspektů střídavě v jednom a v druhém románu. Má řadu svěžích postřehů k mnohoznačnému a symbolickému významu sledovaných motivů (chudoba, postavení žen, prostředí, láska), u nichž spatřuje jak osobité odlišnosti či různé důrazy v románech Pía Barojy a Luise Martína Santose, tak – zejména – jejich shody. Zvláště zajímavý a bohatě doložený je autorčin závěr, že i po padesátiletém odstupu od Barojova *Stromu života* vystupuje v románu Martína-Santose Španělsko v době za frankistického režimu nadále jako nehybné, zoufale chudé a mařící životní dráhu mladých intelektuálů. Při srovnání pesimismu protagonistů obou románů však v *Době ticha* zahlédne přece jen určitou šanci.

Diplomová práce je psaná adekvátním odborným stylem, s dobrými formulacemi a zažitou terminologií. Jen drobné připomínky na okraj: trochu nejistě působí převažující frekvence slova „dílo“ (např. na s. 72 desetkrát) a menší využití termínu „román“. Z redakčního hlediska se vyskytují nedostatky v interpunkci, sporadicky záměna podobných slov (existenční/ existenciální, standarty/ standardy) a občas nepozorné gramatické chyby (Liberálové ... shrnuli; mezníkem... byly 50. léta; popis Barojovi typické postavy; byli jejich názory rozdílné; Andrésovi názory). Pečlivě jsou zpracované překlady španělských citátů.

Práce Michaely Vaníčkové jednoznačně splňuje nároky kladené na diplomovou práci. Doporučuji ji k obhajobě a navrhuji hodnotit ji jako výbornou.

prof. Anna Housková
oponentka

7. 6. 2021

